

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 25 mei 2022
Betreft Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden

Geachte mevrouw, mijnheer,

Op 16 maart 2022 heeft uw partij deelgenomen aan de gemeenteraadsverkiezingen en bent u gekozen in de raad van uw gemeente. Van harte gefeliciteerd en veel succes met uw belangrijke taak!

Via deze weg willen we u informeren over het Deltaprogramma. Dit nationale programma is erop gericht dat Nederland zich tijdig en goed aanpast aan de klimaatverandering (klimaatadaptatie). De hoofdthema's zijn de bescherming tegen hoogwater, de zorg voor voldoende zoetwater en het werken aan een klimaatbestendige inrichting van stad en land.

Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en veiligheidsregio's werken hierin samen met bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen. De uitvoering vindt in de regio plaats, via gebiedsprogramma's. In onze regio gebeurt dit in het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden onder voorzitterschap van de heer Aboutaleb. De Deltacommissaris, de heer Peter Glas, coördineert het nationale Deltaprogramma namens de regering.

Waarom is het Deltaprogramma van belang voor de gemeente?

We ervaren nu al de gevolgen van klimaatverandering in de praktijk. De overstromingen in Zuid-Limburg van afgelopen zomer maken de urgentie van anticiperen en maatregelen nemen direct duidelijk. In de laaggelegen delta van Rijn en Maas zijn ook in onze regio extreme weersomstandigheden, die tot grote overlast, schade en zelfs slachtoffers kunnen leiden, niet ondenkbaar.

Rijnmond-Drechtsteden, de waterrijke regio rond Rotterdam en Dordrecht, en van het Haringvliet tot en met de Krimpenerwaard, is één van de deelgebieden van het Deltaprogramma. Een groot deel van het gebied ligt onder NAP, maar kent daarnaast ook veel, relatief hooggelegen, buitendijks gebied dat niet wordt beschermd door dijken. Hier wonen circa 60.000 mensen en er is veel economische activiteit, zoals in de Rotterdamse haven. De kans dat deze gebieden overstroomd is groter dan bij het binnendijkse gebied en door klimaatverandering neemt die kans toe. Dat geldt ook voor periodes met extreme neerslag, of juist droogte waardoor zoetwater schaarser wordt en inlaatpunten voor zoetwater vaker en langduriger verzilten.

Juist gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor een goede ruimtelijke ordening en onderhoud en inrichting van het stedelijke gebied, vervullen een sleutelrol in de aanpak. Maatregelen voor aanpassing aan klimaatverandering hebben immers gevolgen voor de ruimtelijke inrichting en bebouwing. Het goede nieuws is dat gemeenten, waterschappen en vele andere organisaties al stevig bezig zijn zich goed voor te bereiden op dergelijke gebeurtenissen. Samenwerken, vooruitkijken en verbinden met al die andere grote opgaven is nodig om problemen nu en in de toekomst te voorkomen.

Het Deltaprogramma helpt de samenwerking tussen gemeenten en al die andere lokale en regionale partijen te bevorderen, knelpunten en kansen op nationale schaal te agenderen en de kennis over klimaatverandering bij elkaar te brengen en actief te delen.

Samenwerken aan een klimaatbestendige regio

Voor de drie hoofdthema's van het Deltaprogramma zijn drie deelprogramma's in de regio actief die in samenhang worden uitgevoerd: de Deltaprogramma's Rijnmond-Drechtsteden (waterveiligheid), Zoetwater (zoetwatervoorziening) en Ruimtelijke Adaptatie (neerslag, droogte, hitte).

Waterveiligheid: programma Rijnmond-Drechtsteden

Met vele partijen in de regio is vanaf 2010 een strategie voor waterveiligheid ontwikkeld die aangeeft waaraan gewerkt moet worden om dit gebied nu en op de lange termijn te beschermen tegen het water uit zee en rivieren. Deze strategie is in 2020 herijkt in het licht van nieuwe inzichten.

De bescherming tegen (hoog)water kent drie invalshoeken. Door *preventieve maatregelen (1)* tegen overstromingen doen we er alles aan om de kans op een overstroming zeer klein te maken. Daarom toetsen we periodiek de dijken en stormvloedkeringen en versterken deze als dat nodig is. Dit is in Nederland de basis van de waterveiligheidsstrategie. Daar waar mogelijk en effectief worden ook *ruimtelijke maatregelen (2)* genomen, zoals bijvoorbeeld het ophogen van buitendijks gebied, lokaal beschermen van vitale functies of overstromingsbestendig maken van gebouwen. Mocht het toch mis gaan, dan is een goed voorbereide *crisisbeheersing (3)* essentieel. Een gebiedsgerichte evacuatiestrategie is hier onderdeel van. De inspanningen van de waterschappen en Rijkswaterstaat zijn primair op de preventie gericht, gemeenten hebben een hoofdrol bij de ruimtelijke maatregelen en de veiligheidsregio's bij de crisisbeheersing. De samenhang en dus samenwerking hierin is essentieel.

Zoetwatervoorziening: programma Zoetwater

De zoetwaterregio's in het gebied richten zich op het beperken van watertekorten in droge perioden en het optimaal benutten van het beschikbare zoetwater voor diverse economische en nutsfuncties. Een voorbeeld van die laatste is het op peil houden van watergangen in het stedelijke en landelijke gebied. Dit is zeker van groot belang in stedelijk gebied waar kwetsbare funderingen voorkomen.

Ook op regionale en bovenregionale schaal zijn maatregelen genomen om in tijden van extreme droogte (meer) water vanuit het midden van Nederland naar het westelijk deel van Nederland aan te voeren.

Neerslag, droogte en hitte: programma Ruimtelijke adaptatie

Gemeenten en waterschappen werken aan het voorkomen van negatieve gevolgen van extreme neerslag en lange warme en droge perioden. Daarvoor voeren ze zogenaamde stresstesten uit. Op basis hiervan worden samen met belanghebbenden, waaronder bewoners, plannen gemaakt en maatregelen genomen. Veel gemeenten ontwikkelen nu klimaatadaptatieplannen binnen de samenwerking vanuit werkregio's. Het programma Ruimtelijke Adaptatie ondersteunt en faciliteert hen hierbij onder andere door instrumenten en kennis aan te bieden.

Wat kunt u doen om de inspanningen van het Deltaprogramma te ondersteunen?

De kracht van het Deltaprogramma is samenwerking. Geen enkele partij kan de opgave om ons aan te passen aan het veranderend klimaat alleen uitvoeren. Het Deltaprogramma legt een concrete verbinding tussen de inspanningen en beleid op lokaal en regionaal niveau met de nationale doelen. De sleutel tot de uitvoering ligt echter op het lokale niveau, bij gemeenten, waterschappen en Rijkswaterstaat.

Wij nodigen u uit de urgentie van actie te agenderen en om te zetten in beleid en concrete uitvoeringsplannen in samenwerking met uw bewoners. Dat hierbij keuzes moeten worden gemaakt is helder. Niet alles kan nu, maar ook niet alles hoeft nu in de komende vier jaar. Wel is het van belang verder in de tijd te kijken. Aanpassen van de ruimte kost tijd, maar vraagt

¹ De herijkte voorkeursstrategie is te downloaden op:

www.deltaprogramma.nl/gebieden/documenten/publicaties/2020/09/15/voorkeursstrategie-deltaprogramma-rijnmond-drechtsteden-2020

wel om nu de goede keuzes te maken. Bovendien wegen de kosten van nu maatregelen meenemen niet op tegen de herstel- en aanpassingskosten bij schade achteraf. Graag benoemen we een aantal zaken ter overweging.

Verbind ruimtelijke plannen met dijkopgaven en v.v.

De ruimte nabij dijken is vaak aantrekkelijk voor woningbouw, maar vraagt ook een blik vooruit. Ook al is er nu nog geen acute opgave voor dijkversterking, toch zijn afspraken over de wijze waarop de waterveiligheid gegarandeerd kan blijven nodig. Als de dijk versterkt moet worden is extra ruimte nodig of zal de bebouwing waterkerend moeten zijn. Zorg ervoor dat er vroegtijdig, voordat sprake is van een concreet project, afspraken zijn over de randvoorwaarden voor (her)inrichting en bouwen-bij-de-dijk.

En: goed geïntegreerde projecten zijn een kans voor ruimtelijke kwaliteit aan het water.

Klimaatbestendig bouwen en inrichten

Ook al is onze delta de best beschermde delta ter wereld, toch is het ook goed om na te denken over de manier waarop we onze huizen, instellingen, bedrijven en andere bezittingen kunnen beschermen tegen wateroverlast, hitte en droogte. De provincie Zuid-Holland heeft hiervoor richting gegeven in het convenant Klimaatbestendig Bouwen². Ook de Deltacommissaris roept in zijn advies³ aan het nieuwe kabinet op hier werk van te maken.

Verbind klimaatadaptatieve maatregelen aan andere opgaven

Nederland staat voor een grote opgave ten aanzien van de ruimtelijke inrichting. Naast klimaatadaptatie vragen onder andere de woningbouwopgave, de energietransitie, de stikstofcrisis en de landbouwtransitie om een ander gebruik van de ruimte. Het is belangrijk dat maatregelen vanuit deze verschillende opgaven in samenhang met elkaar worden opgepakt en uitgevoerd. Dat verlaagt de overlast voor de burgers, waarbij ook de uitvoeringskosten vaak lager zullen zijn.

Tot slot

Wilt u meer weten over het Deltaprogramma in deze regio, dan kunt u contact opnemen met Pieter Jacobs, programmamanager van het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden (zie contactgegevens onderaan de eerste pagina). Vanuit het programma is nog veel meer informatie beschikbaar, en kunnen ook toelichtingen worden verzorgd.

Algemene informatie over het Deltaprogramma vindt u op de site van de Deltacommissaris (www.deltacommissaris.nl). Specifieke informatie over projecten en initiatieven van de partijen in de regio is veelal beschikbaar op hun websites.

We wensen u veel succes en wijsheid in de komende vier jaar in uw gemeenteraad!

Met vriendelijke groet,

Ahmed Aboutaleb
Voorzitter van het Gebiedsoverleg Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden

² <https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/21795/convenantklimaatadaptiefbouwen.pdf>

³ Te downloaden via: www.deltaprogramma.nl/documenten/publicaties/2021/12/06/briefadvies-deltacommissaris-woningbouw-en-klimaatadaptatie-spoor-2